

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.14. Præcipit Christus, suis tradantur manibus, vut tribuat comedendum affectus suis: quinque videlicet panes hordeacei, & duo pisces: quia tanquam Deus tantum intendit neceßitatis remedium in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

XI. Si alioru geras curam, tui ne obliuiscaris.

Tertiam addit D. Cyr. rationem, quam velim aucteras quod non ob tantorum familiae tuae multiplicationem tui ipsius obliuiscaris, nec est ex ratione, ve de ceteris omnibus sollicitus, tui solius uinas cogitans. Num tibi quatuor prospiciendum est filijs? Alterum adde, tuum ipsum spiritum, cuius non par est, vt obliuiscaris, nec deseras adiutum. Expendit D. Berna & dat Eugenio Pontifici suo quondam Discipulo Spiritus S. conuilium *Bibe aquam de cisterna tua etc. Et deriuentur fontes tui foras. q. d. Accurre, de bonis tuis faciendo fontes, filijs tuis tuoque familiae: uentum tamen tu primus bibas, nec ita stultescas, vt singulis distribuendo, portionem, tu solus exaresecas. Quid solus fraudaris munere tui? Omnibus dabis os, & solus negas te tibi, omnes participat te, omnes de fonte publico bibunt peccata tua, & tu scorsum sicuti sta is? Recordaris, inquit, illius maledictionis, quam Dominus ipse fulminauit. Maledictus qui partem suam facit detrimere. Si maledictus ille, qui alijs elargiendo ipse partem sibi seruat detrimere. Quid illi, qui se penitus reddidit experient? Portio melior, quam tibi tuoque potes elargiri spiritus, est elemosyna: quod enim alijs distribuis, perditur, tibi que demitur: solum tibi das, solumque tibi remanet, quodcumque mendicis erogaueris. Rationem hanc acute satis expendit D. Basil. Denique exhortat tibi consulenti, Et quod dedisti, ad te cum auxilio remittatur. Hoc, inquit, est, quod Dominus monebat, consulebatque diuitibus. *Thesaurus aere uobis in caelis, & hereditate uobis, nec omnia tancis illis impendite, nec vos reuini remanete nihil uobis reueruantes, de quibus alias susus diximus, & dicturi postmodum sumus.**

D. Bern. l. 1. de Cons. ad Eng. Front. 5. 17

De Bas. Ho. 7. in Act. 2. es. Tom. 1. Matt. 6. 20.

§. 14. Praecipit Christus, sibi tradantur manibus, vt tribuas comedendum asseclis suis: quinque uidelicet panes hordeacei, & duo pisces: quae tanquam Deus tantum intendit necessitatem remedium in uictu, quem illi concedit, & non superfluas carnis delicias.

¶ Vbet igitur Saluator, uarante sic D. Mattheo, vt diuitis suis tradantur manibus panes illi quinque hordeacei: *Afferite mihi illos haec, illos ergo factis suis accipit manibus, quos cum haberet, praecipit Discipulis suis, populum ordinatum suo quemque loco disponent, vt illi cibum ministrarent. Eminensissime Domine, numquid mens tua haec est, totam hanc paucere multitudinem?*

Vtique, si igitur tibi dixerint quinque solummodo adesse panes hordeacos, duosque pisces, & haec tantum eis portio preparata conuiuio, famas autem, & turba necessitas summe extrema est, vt quid disponis per ordinem distribuatur locaque sibi desumant ad comedendum? Si laxare famem intendi tantam, quantam populi multitudo cruciatur, & illi tantummodo quinque panes hordeacei sint distribuendi, quo sine flatur illos tibi consignandos, quandoquidem epulum tam modicum & substantiae tam exiguae tantam non possit implere necessitatem? Quod illud, quos, conuiuium? Tu uene conuenit maiestati, tu amne decet celsitudinem, & omnipotentiam, vt illi conforme, sit epulum, quod intendis, victus adeo parcus, vt uix uis parciat? Pars hordeaceus tantummodo caribus adijcitur, in quantum hordeum communis est esca animalibus rationis expertibus, & quod magis illorum quam hominum seruit alimento. Quae igitur ratione, Domine turbam iuuas cibo illo solis animalibus proprio, quae nec notitiam habent, usumque rationis? forsitan minus suauis es populo, te modo sequenti, quam facti populo tuo antiquo? Cum igitur illis escam largitus fueris adeo suauem, vt te ille Sapiente tuo dederit spiritui tuum suauis, in eoque cibo tuae ciuitatis monstraueris dulcedinem. Quam bonus & suauis est Domine spiritus tuus, &c. qui ut dulcedi, eam tuam in filios demonstrares, pane suauissimo de caelo praestito. Vt autem illo modo filij tui dulcedinem illam experirentur, panem illis de caelis dedisti descendentem, panem, inquam, Angelicis preparatum manibus, ex quo tuam agnouerunt suauitatem, tuique spiritus dulcedinem: illis autem, qui te comitantur, in prandiu panem praeparas hordeaceum? Illi populo carnes ministrasti in deserto plus satis abundanter, per aera transmittens coturnices, & aues eorum palatio gratulissimas, circa tantoria quorumlibet instat pluuiae cateruatum decedentes: *Uespere comedetis carnes, & mane saturabimini panibus. Quomodo uinc describitur epulum, quod illis instituit in duobus piscibus, & quinque panibus hordeaceis: cum ita sit, quod illis non minus quam istis te uelis ostendere suauem, promptumque prouisorum? Quomodo uerbo promissares, quod habitaturus inter homines ministrates te sequentibus cibos optimos suauissimos, & eminentissimos? Hoc praecitius nobis indica at Isaias: *Faciet Dominus exortum omnibus populis in monte hoc, conuiuium pinguium, conuiuium medullatorum, uindemia defecata. Quare Domine, numquid pingutor, & melioris substantiae cibus est modicum panis hordeacei,**

X. Cur Chy stus panibus turbata fatia hordeaceis. Sap. 1. Obie. 1. 11. 12. Exo. 16. Isa. 25. 46.

deacei, & duo pisciculi, quàm aues & coturnices?
 ut quid igitur tubes quatenus illos pascas, tibi
 tradant, nitesque manus tuas panes illos quinque
 ponant hordeacos? Et nunc Domine, quando
 quidem statuas illos turbæ proponere in cibum
 saltem illos prius in panem transmuta triticeum
 album & tenerimum, ut illo ipso quod ministras
 ipsis cœteris reddatur illorum alimentum. Panis
 est velut communij fundamentum: ea de causa. S.
 Pagina nomen assignat, & titulum panis omnige-
 no cibo, significans quod in pane totius funde-
 tur essentia communij. Quando panis apud est &
 bonus, licet talia non sint rel. qua fercula, saltem
 qui cœmuni interest ex gustu comedit. Porro si
 panis durus sit, asper, & niger, necesse est alijs
 mensam ornari, obfous, ut iam inuitatus, quã-
 quidem pane non possit se satiare, quia durus est
 ne famelicus à mensa relurgat, alia habeat fer-
 cula, quibus manum apponat, & famis pellat in-
 diam. In hoc autem cœmuni, quod instruis, panis
 adeo durus est, ut nullus sit qui velit illum com-
 edere mortaliter: quandoquidẽ alimentũ hordie so-
 lis obijciatur animantibus. Si quid vero hoc in
 prandio duritiẽ possit panis supplere, duo sunt pi-
 sciculi, ex quibus vir singuli frustulum accipiat.
 Quo igitur sine tale Domine cœmuni instruis?
 Ut intelligas, dum Deus cibum amministrat,
 quod in ipso cœmuni carnis non intendat satis-
 facere detritis, sed obviare necessitati. Necessita-
 ti consulit, alimenti, non gula nostræ superflui-
 tan. Quocirca huic multitudine prospicit, eaque
 ministrat, quibus indiget, ut fami, qua premetur,
 satisfaciatur. Nec intendit, ut luxuriam gulæque
 carnis occurratur, sed satisfiat naturæ necessita-
 ti, & non inordinatis voluptatibus. Hinc sequi-
 tur, quod in illo Christus faciatore nostra cor-
 demnet conuiuia, epulasque rejiciat abundantes.
 Quis etenim verbis explicet excessum quem in
 illis quotidiana nos docet experientia? Adferri
 debet panis, non qui communij sufficiat alimen-
 to, sed nisi sit summo pete candidus, & non
 vulgaribus sapidis condimentis, iam illum non
 dignum mensa ducimus viri, qui se cæteris æ-
 stimat digniorem: eius superfluitas requiritur ut
 in mensa exponatur, cibi plures esse debent, &
 non communes, altilium magna diuersitas, ve-
 natu captorum varietas, multitudo condimento-
 rum, carniũ, placentarum, & ferculorum.
 Hæc tota namque superfluitas necessitatem non
 arceat, sed ea carnis nostræ luxuriæ parantur ille-
 cebræ, quibus acius exciteatur, fortiusque robore-
 tur. Et sine mendacio dicere licet hodie de
 plebis, & maxime propriè, quod de quibus-

dam Apostolus. Quorum Deus venter est, qui ter-
 rena sapiunt, inimici crucis Christi. Tanto nam-
 que grauiorem crucis Saluatoris homines ostendunt
 inimicitiam, quanto epulis vacant abundan-
 tantioribus, carnisque appetitui gratioribus. Qui
 hoc se modo fercimant, veri crucis Christi per-
 hibeant esse inimici: non eius ligni quod ipsi
 adorant, & tanti faciunt circumferentes secum;
 sed eius crucis quam Redemptor noster sustulit
 in suis reuinis, & ut non tolerandis, ita non
 numerandis, quas passus est, aduerlatibus. Ni-
 hil aliud sapiunt illi nisi terrena: nam prima est
 hæc & eorum vltima sollicitudo, qua ratione
 suum excipiant corpus epiparè: Quorum Deus
 venter est.
 Optimam assignat rationem Hugo de S. Vi-
 ctore, cui Apostolus dicit de similibus: Quo-
 rum Deus venter est. Audiamus illam: sicut enim
 Diji templa consecrantur & altaria, sacrifici-
 cantur aues & animalia, in consum & fragran-
 tissimi adolentur odores, dedicantur ministris, sta-
 tuuntur altaria, vasaque consecrantur, ita dicens
 dum de illis, qui tanto studio cultui ventri in-
 dulgent: etenim huic videntur erigere templum
 si namque curam eorum attendimus, qua corpo-
 ris ornatui diligentius incumbunt, quid aliud de
 illa sentiendum, quàm esse quamdam similitudi-
 nem illius ornatus, quem in templis aique de-
 miramur. Mensæ qualibus auib, venatione, &
 animalibus visuntur opulente, & gustui per om-
 nia consecrata? Quæ animalium, auiumque
 sacrificia videntur in Templi altaris dedicata.
 Tanti est numerus ministrorum, tot dispensa-
 tores, tot coqui, tot emptores, qui ad nihil ali-
 intendunt, quam carniũ condieris, preuisioni,
 & preparationi. Demum odores, muscum &
 aromata clarè conspiciamus, & in illis experimur,
 quod sibi complacent quacumque transferunt,
 quod æterem odoriferum exhalant ambari, mul-
 ci, & aromatum, quibus eorum redolent con-
 sperfa vestimenta, quot odorifera vasa in aulis,
 quas inhabitant? Hicce suppositis tu indicaueris,
 an ventrem suum Deum consecrat & ado-
 rent.
 Expressius, & elegantius illud ex doctrina D.
 Aug. declaratur docentis in hoc non miniam
 nostram consistere calamitatem, quod rerum or-
 diem indebitè perterramus: & quod medium
 est, vicinum finem nostrum obtinendi, ipsam
 vltimum finem nostrum constituamus, & inteu-
 damus, quasi si illum vltimi finis locum haberet.
 Liquidò constat Deum nostrum esse finem vlti-
 mum, & quatales est, ad illum omnes nostras
 tenentur

Phil. 3.
 16.
 V.
 Gulosi
 crucis
 Christi
 sunt i-
 nimici
 Lib. d e
 num Dei venter est.
 Audiamus illam: sicut enim
 Diji templa consecrantur & altaria, sacrifici-
 cantur aues & animalia, in consum & fragran-
 tissimi adolentur odores, dedicantur ministris, sta-
 tuuntur altaria, vasaque consecrantur, ita dicens
 dum de illis, qui tanto studio cultui ventri in-
 dulgent: etenim huic videntur erigere templum
 si namque curam eorum attendimus, qua corpo-
 ris ornatui diligentius incumbunt, quid aliud de
 illa sentiendum, quàm esse quamdam similitudi-
 nem illius ornatus, quem in templis aique de-
 miramur. Mensæ qualibus auib, venatione, &
 animalibus visuntur opulente, & gustui per om-
 nia consecrata? Quæ animalium, auiumque
 sacrificia videntur in Templi altaris dedicata.
 Tanti est numerus ministrorum, tot dispensa-
 tores, tot coqui, tot emptores, qui ad nihil ali-
 intendunt, quam carniũ condieris, preuisioni,
 & preparationi. Demum odores, muscum &
 aromata clarè conspiciamus, & in illis experimur,
 quod sibi complacent quacumque transferunt,
 quod æterem odoriferum exhalant ambari, mul-
 ci, & aromatum, quibus eorum redolent con-
 sperfa vestimenta, quot odorifera vasa in aulis,
 quas inhabitant? Hicce suppositis tu indicaueris,
 an ventrem suum Deum consecrat & ado-
 rent.
 Expressius, & elegantius illud ex doctrina D.
 Aug. declaratur docentis in hoc non miniam
 nostram consistere calamitatem, quod rerum or-
 diem indebitè perterramus: & quod medium
 est, vicinum finem nostrum obtinendi, ipsam
 vltimum finem nostrum constituamus, & inteu-
 damus, quasi si illum vltimi finis locum haberet.
 Liquidò constat Deum nostrum esse finem vlti-
 mum, & quatales est, ad illum omnes nostras
 tenentur

III.
 Panis
 in me-
 sa ne-
 cessi-
 tas.
 VI.
 Ut o-
 stendat se
 non
 gulæ
 sed
 necessitati
 consu-
 dere.

temerur actiones dirigere & consecrare. Qui-
dam autem in tantam labuntur prouisiu misciam,
vt cogitationum suarum, actionum, & operum,
ventem solummodo suum constituunt finem
vltimum, illique omnia sua dedicare, soli suas
videantur impendere sollicitudines. Si ab illis
quiseris in quem finem laborent? Respondent,
vt vltimum mihi conquiram. Quia mente tractent,
tractent, & negotientur? Respondent ne sibi
deficiat alimentum. Porro non tolerabilis error
est hic eorum, dolusque periculosus: non enim
nos Deus in hoc mundo statuit ad comedendum
tantummodo: sed vt viuamus quatenus illi ser-
uiamus fideliter, prompteq; obediamus: vt ve-
ro viuere possimus, disposuit vt comederemus,
viam non ordinauit ad epulum, sed vobis prae-
cepit, vt epulas ad vitam ordinaretis. Itaque fi-
nis, cui comestorem ordinauit, viuere fuit, at-
tamen ipsa comestio finis non est principalis; vt
nobis vita concedatur. Illi qui terrena tantum
cognoscunt, & sapiunt seipos velut animalia
omnis experta rationis oriuntur, quae praeter vi-
tum nihil aliud meditantur, nihil aliud inten-
dunt. Hic illerum est finis, & huc primauid in-
cursant. Satis liquidò patet perpetua inter spi-
ritum, carniemque contentio: illis autem, *Qui
terrena sapiunt*, non magnam adfert haec lucta
molestiam, quia illam non sentiunt. Illi vero
quorum desideria, & cogitationes caelestibus
consecrantur, acriter hanc luctam sentiunt, &
cognoscunt bellum esse eorum, quo contra
tenebrarum principes colluctantur: nostra vero
caro medium est, quod praualent ipsi, vt impetu
nos impugnent vehementiori, & ipsi s lauta su-
sistentatio, & prauorum appetituum indulgentia,
nihil aliud est, quam nostras vires hostibus sup-
peditari, spiritus autem vires insimulare, quò sit
vt sita inimicus integram de nobis sollicitetur
victoriam.

Attende igitur, o Christiane, quid tibi sit age-
dum scilicet id quod imprudenter praevidebat,
& faciebat Rex Aegypti Pharaon. *Eccc populus fi-
liorum Israel multus, & fortior nobis est, &c. Si
ingruerit contra nos bellum addatur inimicis nostris,
expugnatisque nobis egredietur de terra.* Vnum
igitur carni nostrae circumferimus spiritum: est
autem haec illo fortior in isto sensu quod quam-
uis spiritus fortiores exorat constanter vires, illam
perfectè non potest sibi subiugare, de quo cum
Apostolo conque dicit, *Infelix ego homo, quis me
liberabit de corpore mortis huius? Video aliam legem
repugnantem legi mentis meae &c.* Non quod volo
bonum, hoc ago, sed quod odi malum, illud facio.

Datus est mihi stimulus carnis meae, &c. Ambigit
nemo carnis nostrae luxuriam fortem esse, & si
illa vehementius augetur & laetius enutrit,
principibus tradatur tenebrarum, nostris inimi-
cis, non est quod dubites, quia propria nos caro
superabit, si vires eius ipsam saginando roborer-
imus, & potentior euadet luasi, tenetque excep-
tione, nec non superior euadet diabolus, et ui-
que ipse & caro duo contrarij inimici, vni soli
nempe spiritui. Quid igitur consilij? *Venite, sa-
pienter opprimamus illam.* Et qua est hoc ratione
faciendum? Seruanda illi vita, deliciae ampu-
tandae illi vigor, illi resecanda luxuria: non
illi, quibus indiget ad vitae necessaria, dene-
ganda, sed nec illi, quae eius flagrat concu-
piscencia, concedenda. Unde sic concludit
Apostolus. *Ego fratres, debitores sumus, non
carni vt secundum carnem viuamus.* Quis autò vi-
rum conspicis benignum, eiusque fauorem,
qui perpetes illi molitur prodiciones, numquam
non insidiatur, vt illi vitam auferat, de illo di-
eis: non tenetur sollicitam illius curam afferre,
nec manum suam extendere, qua illi postulata
concedat. Eadem phraasi loquitur Apostolus: *De-
bitores sumus, non carni.* Caro hostis est noster
mortalis, quae perpetim nobis struit infidias
tenditque saqueos, vt vitam adimat sicut spiri-
tui. Nunc igitur perpende, quid carni debeas,
quae saepe te circumuenit, perditque & vitam
admit animae? Si igitur nihil illi debeas, quae
ratio illam penialiter excipiendi, omnemque cur-
ram in eius pueni incrementum? Apertum est
omnibus, quòd si videris illam petulantem,
& impinguatam, spiritus in tantum decreseat, vt
illum possit omniatò estimare subuersum: sicut
cum nauis metibus onerata fluctuat, si venti
contrarij, & tempestas in illam tantò citius in-
gruerint, quanto potentiores, & saeuiores in il-
lam insurrexerint, illam in profundum demer-
gent, tantoque profundius, quanto fuerit onerata
ponderosius. Hac de causa dixit Christus: *Cauete,
ne grauentur corda vestra in crapula &
ebrietate.* Hinc processit, vt quotiescumque
Deus parare debuit suis victum famulis, hoc tanta
fecerit moderatone, vt illis tantam leuioris
cibos ponderis ministraret. In statu iulitiae ori-
ginalis, in cibum il is terrae fruges solummodo
permisit: *Ex omni ligno paradisi comede.* Dixit
Dominus ad Adam. Quando populo suo carnes
indulxit, voluit vt tenues essent & leues, vt patet
ex Genesi. Quia caro sanguine saginatur, &
Deus alimentum vitae carnis tantummodo prae-
oculis habet, & non vt impinguetur, viresque
sumat.

Exo. 1.
9.
VI.
Sapien-
ter caro
est op-
peimen-
da.
Rom. 7.
23.

Ro. 8. 22
VIII.
Nihil
carni
hosti-
nostra
debe-
mus.
Luc. 21
34.
Gen. 1.
16.

19. sumat contra spiritum ampliores ex delicijs, qui-
 bus illa praeter debitum fascinatur. Quando illis
 manna concessit, satis apparet, quod cibus fue-
 rit delicatus & levis, qui nec caput turbaret,
 nec corpus impingueret: & quamvis magna fue-
 rit copia, quae illis de caelo deplebat, inhibuit,
 ne ex illo plus singuli colligerent, quam ad quo-
 tidianum victum indigebant. Vatem Eliam so-
 lo pane pascit submerico & vase aquae frigidae;
 Epulum pascebat. Eliseus Prophetis proposuit
 comedendos panes hordeaceos, quia si lumino-
 do vitae sustentationem inspiciebat, filijs autem
 Prophetarum eadem intendit: herbas apposuit.
 D. Iohannes Baptista vir ille caelestis locustas e-
 debat & mel sylvestre. Cibos hos concessit
 Deus suis antiquae legis amicis, & modo in
 lege noua gratiae, quando spiritum apparet libera-
 lis effusio, illos ad ieiunia & abstinentias con-
 stringit, ut robore possint carnis petulantiam reprimere
 fortiori. Hoc supposito, pateat ratio, cur
 Conditor noster non dederit illis sui sequaci-
 bus in eo conuiuio, quod illis preparat, quod
 amplius quam quinque panes hordeaceos, duos-
 que pisciculos: illo namque voluit declarare,
 quod necessitati turbae succurreret, & non car-
 nis luxuriae, gulaque cibis saucet opulentio-
 rous.

§. 15. Afferte illos huc. Tu aliquid ex parte
 tua Christi trade manibus, ut crescat: &
 magnam ostendit eleemosynae excellentiam,
 quam facit, ex hoc, quod in tuum habebas
 alimentum.

17. M. Odo bene, inquit Dominus, sic referen-
 te D. Mattheo: Afferte mihi illos huc.
 Quis hoc non admittet? Domine ce-
 lorum tuam intendis diuinam cunctis luce cla-
 rius manuum eximiam declarare potentiam.
 Nonne satis esset ad hoc quidquam alienum
 non assumere, nec quidquam ab alio mutando
 operari miraculum? Tanto probatur artifex esse
 potentior, quanto minus sibi de alienis usurpat
 ad opus aliquod quod intendit facere prae-
 cellentissimum. Numquid illa tuae sunt manus, quae
 nihil assumptas caelos eduxerunt, terramque
 procreauerunt? Numquid illae sunt quibus pro-
 prium est in ipso nihilo operari, & de illo quod
 fuerit & quomodo libet producere? omnes assen-
 tiunt, quod illud sine mysterio non fecerit par-
 uulari: iam enim Dei miracula considerantes

nos praenit D. Aug. ut intelligamus: Ea quae
 facit Dominus nosmet ipsi Christus suspenda atque
 miranda, & opera & verba sunt, opera quia facta
 sunt: verba quia signa sunt. Et opus illud expen-
 dens, quod praemanibus habemus, postquam e-
 ius in se perspexerit excellentiam, sic addit: Nescia-
 men huiusmodi intueri in miraculis Christi. Inter-
 rogemus ipsa macula, quid nobis loquar ut de
 Christo habem enim si intelligatur, linguam suam.
 Nam quia ipse Christus verbum Dei est, etiam factum
 est verbum: et, tum nobis est. Et verum est, quod
 Dominus hoc parat clementiae miraculum,
 cum in honorem suum, tum in nostrum profes-
 sum, & instructionem.

Primo in gloriam suam: etenim per hoc in-
 tendebat manuum suarum diuinam declarare
 virtutem: exigebat autem ratio, ut illud eo mo-
 do perficeret. Si panem de suis profertet mani-
 bus, nil in eis prius conspecto, cauillarentur in-
 iurici, qui cuncta eius opera diabolo studebant at-
 tribuere quod praestigium quosdam esset, & o-
 culorum illusio. Si panes de caelo deduceret vel
 per aera cateruae circumuehant, calum-
 niarentur quod illud iam olim Moyses effecisset
 sed in omnium oculis paucos assumendo panes
 ibidem iuuentos, & quod sola eius benedictio-
 ne manuumque virtute in tam immensum excre-
 sceret cumulum, hoc ipso se naturae probabat
 Dominum, & quod ille, qui de tam paucis pau-
 bus suis in manibus tam multos de repente in-
 turbae illius alimentum proferebat, idem esset,
 qui de paucis granis tetrae commisisit, decursu
 temporis proventum elicit abundantissimum in
 totius mundi sustentationem.

Ex eadem ratione, dum patrare voluit mira-
 culum, quo ceteris omnibus praefuit, ut se mun-
 do manifestaret, defectum nempe vni in nup-
 tijs si plendo, illa ipsa voluit ut aqua, quam
 ministri praemanibus habebant, tangebant, &
 de loco ad locum deferrebant: ut illi ipsi testes
 viderent, quod nullum hic intercurreret praesti-
 gium, nulla fascinatio, sed potentissima Christi
 virtus qui velut Dominus & auctor naturae ope-
 rabatur in illa, & de illa pro animi sui benepla-
 cito. Praenouerat Dominus, ita D. Chryl. a quem
 sequuntur Theoph. & Eutym. b. quod ventri esse
 sent haretici, sicut de facto venerunt Manichaei,
 dicentes, quod panes tetraeque fructus visibiles,
 creaturae non essent Dei boni, sed opera dia-
 boli mali & ad hunc euincendum enotem,
 voluit ostendere, quod panis sua esset creatura,
 & sicut talis, suis tradita manibus, suae obedi-
 voluntati, de quo & in quo, quantum, & quo-
 modo

D. Abec
 Trac 24m
 Iohannem
 Rom. 9.
 II.
 Duabus
 de causis.

Ho. 42. 10
 Iohannem
 In hunc
 locum.